

הקטיגורית הפכה לסניגורית ושיתוק-הילדים אינו מפריע לעבוד ולנהל חיי-מישפחה מלאים

פעם בעיות עם גברים. תמיד היו לי קשרים עם בחורים, מאז שחזרתי לירושלים שלום מהמוסד. תקופה ארוכה היה לי חבר חייל, אבל הוא היה מבית דתי והוריו עשו בעיות.

היה לי משבר קשה עם סיום התיכון. כל חבריי וחברותיי הלכו לצבא או להגשמה, ואז בדיוק נולד אחי הקטן, ופיתאום היה גם תינוק בבית. הוריי אמרו לי שהם מוכנים לתמוך בי מבחינה כלכלית אם אלך ללמוד הוראה. אמי אמרה שזה מיקצוע נהדר עבורי, כי כך אוכל גם ליהנות מהחופשות וגם תהיה לי קריירה. האיריאל של אמי היה שאהיה מורה או גננת.

הוריי לא יכלו לממן לי לימודים באוניברסיטה, ואני לא הסכמתי בשום אופן להיות מורה. הפיתרון היה שאני התחלתי לעבוד כפקידה במוסד לבני טוח לאומי בירושלים, וכך מימנתי את לימודי-המישפטים באוניברסיטה.

אייאפשר לתאר את האומללות להיות שם פקידה במצבי. כל הזמן נתנו לי הרגשה שאני נכה. הייתי נוסעת בכל יום לעבודה באוטובוס, כי לא היה לי כסף לקנות מכונית, ואחרי-הצהריים הייתי נוסעת ללמוד באוניברסיטה.

מ בחינת יחסים עם גברים לא הייתי אף פעם נכה מיסכנה, אומרת שולמית אמיר (46), כאשר היא טוקרת את חייה. את המורעות לי נשיותה קיבלה דווקא במוסד לטיפול בחולי-שיתוק, כאשר היתה בת 15.

מספרת שולמית:

במגיפה הגדולה של 1953 הייתי בין שלושת הילדים הבוגרים היחידים בארץ, שנפגעו מהשיתוק. הייתי אז בת 14, בחופש הגדול שבין בתי-הספר היעממי לתיכון. בבוקר קמתי והלכתי לי מכולת, ואמרתי לאמי שקשה לי ללכת וכואב לי העורף. אמא הומינה רופא, הוא ברח אותי ואמר שהכל בסדר. אף אחד לא חשד בכלל שזה יכול להיות שיתוק-ילדים. למחרת, בשבת, עוד הלכתי בסדר, אבל היו לי כבר כאבים נוראים בגפיים. במוצאי-שבת הוריי הלכו, כדרכם. לביתו של הנשיא לשעבר יצחק בן-צבי, ואני נשארתי בבית עם אחיותיי ואחי. כולם שיחקו במיטה שלי ואני הלכתי לשיירותים. כאשר ניסיתי לחזור למיטה הרגשתי שרגלי לא נשמעות לי. יותר לא יכולתי ללכת.

כאשר הוריי חזרו כלילה, אני אמר

ראיתי אשה מאושרת

בחזרתי במיקצוע מישפטים מכיוון שאז לא היו כל-כך הרבה מיקצועות בחירה לאשה, ומכיוון שאני טיפוס פרקטי.

השנה הראשונה באוניברסיטה הייתה משגעת. מייד התחברתי עם המון אנשים, שהם חברים שלי עד היום. אהבתי להשתולל, ללכת לסרטים ולבילויים ולא למדתי כל-כך הרבה. הייתי תלמידה בינונית, ולפני הבחינות החברים היו אומרים שצריך להוציא נגדי צו איסור הליכה לקולנוע, כי אחרת לא אלמד בכלל.

שבע שנים עברתי במיטב-חיים, עד שסיימתי את הלימודים ואת הסטאז'. ברגע שהיה לי רישיון עריכת-דין ביד נסעתי לגור בתל-אביב. אני מאוד רציתי לעבוד לתל-אביב, אבל זה היה קשה לאמי. ביום שגמרתי

אשה בת 30, שסבלה משיתוק, היה לה כושר התמודדות נדיר והיא עמדה על זה שתעזוב את המוסד ותחזור להתייגור לבדה בביתה. אחרי זמן קצר שמעתי שהיא התאבדה. זה היה אחד הרברים שפגעו בי ביותר.

כאשר נכנסתי למוסד הייתי ילדה נמוכה ורוח, וכאשר קמתי על הרגליים, אחרי שנה ועמדתי, כולם כמעט התעלפו. פיתאום הייתי כל-כך גבוהה. המדשכתי לגדול במהירות, ועד גיל 17 היו צריכים להחליף לי את המכשיר האור-תופדי בכל חורשיים.

המוסד היה חממה, כי שם כולם היו חולים. החזרה הביתה לבית-הספר התייגור היתה מזועזעת. אומנם כל החברים תמכו בי וחפשו פתרונות כדי לקחת אותי לכל מקום ולעזור לי, ומבחינה חברתית היתה לי תמיכה מלאה. אבל

ואו השיתוק תפס גם את הרגל הימנית ואת הידיים. כאשר עבר לי החום, אחרי חודש, גם השיתוק כמעט עבר. הוא נשאר בעוצמה מלאה רק במקום בו תפס אותי ברגעים הראשונים, ברגל שמאל.

אחרי שהחום ירד, הוריי התעקשו לקחת אותי הביתה. היו לי כאבי-שריריים נוראים, והכיהרגיו אותי שכל האנשים שבאו לבקר היו אומרים לי "טוב שכואב לך, זה סימן טוב שאת מרגישה את הרגליים", ואני התפתלתי מכאבים.

החברים שלי מבית-הספר והתנועה המאוחדת היו נורא טובים אליי. הם היו באים לעשות את הפעולה אצלי בבית, כדי שלא ארגיש בודדת. אבל אחרי תקופה מסוימת הסתבר כי אני צריכה לעבור טיפול רפואי במים, ואת זה אי-

שם שכבתי לבדי בחדר הרבה זמן. לא ידעתי מה יש לי. הרגשתי את הרגליים שלי וידעתי שבשיתוק לא מרגישים את האברים. אבל קיבלתי חום גבוה

לי שאני סתם היסטריה, אבל בבוקר הומינו רופא-מומחה, והוא אמר שזה רציני מאוד ויש חשש שאמות. העבירו אותי מייד לבית-החולים שערי-צדק,

לפני השיחוק בגיל 14, מייד אחרי סיום בתי-הספר העממי ולפני הכניסה לתיכון, נפגעה שולמית במחלת שיתוק-הילדים. והיתה אחד הקרבנות היחידים הבוגרים בשנות ה-50.

"אילו יכולתי, הייתי חיה שנית את חיי כפי שהם — אני כל-כך מאושרת מכל רגע!"

את לימודי באוניברסיטה אני נפטור, וזו היתה ממש רעידת-אדמה. כי הוא היה מרכז עולמנו.

עד כאן סיפורה של הפרקליטה.

מרק-עדשים בחצות הלילה

מישפחתה של שולמית עלתה מפרס עור במאה שעברה. ראש החמולה, הסבא אהרון כהן, הביא את כל המישפחה לירושלים. תמונתו, אדם מזוקן נשוא-אפנים, שנת 1910, נמצאת בביתה של שולמית, והיא גאה בה עד מאוד.

אביה של שולמית, אהרון-חיים כהן, היה פוליטיקאי. הוא היה תקופה מסוימת מזכירו של חיים ארלוזורוב, ואחרי כך מנהל במחלקה המדינית בסוכנות.

היו אלה דווקא המורים שנחנו לי הרגשה שהנכות זה גם עניין שכיח. עד היום, אחרי כל-כך הרבה שנים, יש לי עדיין כעס נוראי נגד כמה מורים מהתיכון.

למרות הכל, עמדתי בתוקף על כך שאלך לבית-הספר כל יום. היתה לי חברה טובה שהיתה באה אליי ככל בוקר וסוחבת לי את הילקוט לבית הספר. התעקשתי לנסוע באוטובוס והיו כמה פעמים שנפלתי בבוקר והיה לי קשה לקום. הרגשתי השפלה נוראה וחשבתי אפילו על התאבדות. אילו לא היה קיים אף, ולמוסדות שטיפלו אז בחולי-שיתוק לא היה מספיק כסף.

למרות התנגדותם של הוריי עברתי עוד ניתוח, בתיקווה שזה יעזור לי, אבל הוריי צדקו. מצבי לא השתפר ונאלצתי ללכת שיבעה חרשים בגנבס. למרות מצבי הגופני, לא היו לי אף

אפשר היה לעשות בירושלים. גם לא היה בבית אף אחד שיכול היה לסחוב אותי ממקום למקום, ולכן הוחלט שאעבור למוסד מיוחד, במקום שבו נמצא היום בית לוינשטיין.

נכנסתי למוסד ילדה קטנה בת 15, ואחרי תישעה חרשים יצאתי משם א' שה מושלמת. לא שמו אותי בין ילדים, כי הייתי יותר מבוגרת, ולכן שהייתי כל התקופה בין מבוגרים, חולים בסוגים שונים של שיתוק, היו ביניהם גם אנשים שעברו את השואה.

אני זוכרת גבר צעיר ופה-תואר שסבל מגיוון שרירים. למרות מחלתו הקשה, התאהבה בו אשה בריאה והחליטה להינשא לו. היא הוציאה אותו מהמוסד ורצתה להעביר אותו לטיפול אצל פרופסור בחוץ-לארץ. אבל זה כבר לא עזר לו. הוא נפטר אחרי זמן קצר. החברה הכי טובה שלי במוסד היתה